

יו"ל ע"י כולל "שערים המצויינים" שע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות

כולל להוראה ולעיון ההלכה לאברכים מצויינים בני עליה ❖ כולל "מבקשי ה'"
בביהכנ"ס ע"ש שלמה אלפסי רח' התחיה 1 רחובות

מה בידי מה פשתלך לך מה ח' חסן חשטייה מה ג'לין 243 מה שפ"ו מה

טכסים החכם

אברהם, 'לריח שמניך- שהיה מלמד מעשיו של המקום, ומורה אנשי דורו. ובכל מקום שהולך ויקרא שם אברם בשם ה"', וזהו שמן תורק שמך. על כן עלמות אהבוך- על כן עלמות שאין להם בעל כך אנשים שלא היה להם אלוה הכניסם תחת הייחוד'.

ודבר נפלא כתב המשך חכמה (בראשית לג, יח), כי הטעם שאברהם אבינו ירד דוקא למצרים בזמן הרעב, הוא מפני שמצרים היתה מקום החכמה והחרטומים, ואברהם חפץ לפלפל עימם בחכמה ולהוכיח להם את אפסיות עבודת האלילים, ולקרבים לאמונה בה'.

הקב"ה חיבב את אברהם הגם שהיו לפניו צדיקים

ומענינו של אברהם למדנו עד היכן מגיעה מעלת זיכוי הרבים. כי הנה לפני הפיכת סדום ועמורה אמר הקב"ה על אברהם (בראשית יח, טז) "כי ידעתיו", ופירש רש"י שהוא לשון חיבה. ואם נתבונן מהי הסיבה לחיבה הגדולה שנודעה לאברהם מהקב"ה, נוכל למצוא סיבות רבות לכך. אם בזכות הנסיונות הגדולים שעמד בהם, ואם מחמת מדרגתו הרוחנית הרמה והשגותיו העליונות, ועוד כהנה וכהנה.

אמנם הכתוב מעיד שהסיבה לאותה חיבה היא "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". הוי אומר, שהקב"ה כה חיבב את אברהם אבינו מפני עבודת זיכוי הרבים שבה אחז, ולימד וחינך לבניו ביתו את דרך ה' וחוקת מצוותיו, והפקיע מליבם אמונות כוזבות ודעות מוטעות.

והחתם סופר (הרי"ד בספר פד"י בראשית ו, ט) הרחיב בזה, וביאר, כי הורה לנו הכתוב שהקב"ה כה חיבב את אברהם הגם שהיו לפניו צדיקים יחידי סגולה, ומי לנו גדול מחנוך שנתעלה עד להיותו מלאך. וזאת משום שאברהם הבין שלא זו הדרך הראויה שישלים האדם את נפשו ויזנח את בני דורו מלהוכיחם ולישר דרכם, עד שיהיו תרבות אנשים חטאים כאשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול. ומכך למד שטוב למעט בהשלמת נפשו למען הרבות כבוד ה', ולכן חיבבו ה' ביותר.

דרך צדיקי ישראל כירח ולא כשמש

ובפרשת בראשית (טו, א) ביאר החתם סופר על פי זה את ענין הירח והכוכבים הרומזים למעלת זיכוי הרבים של צדיקי ישראל [כמבואר במס' חולין (טו) שהלבנה רומזת לצדיקים]. כי הנה הכוכבים לכשעצמם מאירים בין ביום ובין בלילה, אלא שמחמת עוצם הארת השמש אין הם נראים לעינינו אלא בלילה, כשהשמש אינה מאירה, כי אור הירח אינו רב כל כך ואינו מאפיל על הארת הכוכבים. ודבר זה רומז לדרכם של הצדיקים, שטוב בעיניהם להמעיט מהשגת התעלותם העצמית, ולהאיר לתלמידיהם אחריהם כדי שיאירו אף הם בעולם.

האדם הראשון שאחז בכל מאדו בפעולה הנאצלת של זיכוי הרבים הוא אברהם אבינו. וכפי שהעיד הכתוב בתחילת הפרשה (ב, ה) "ואת הנפש אשר עשו בחרן", ופירש רש"י 'שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים, ושרה מגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו'.

צא ולמד מדברי מרן החפץ חיים זצ"ל בספר המצוות הקצר (חלק מ"ט) אודות הקירוב הרוחני שהיה עוסק בו אברהם כה רבות, והקשר של קירוב זה למצות "ואהבת לרעך כמוך". 'נכלל במצוה זו לקרב בני אדם לעבודתו ית', ולהאהיב אותו על בריותיו, כמו אברהם שנאמר בו "ואת הנפש אשר עשו בחרן", ומפני זה קראו הקב"ה 'אוהבו', שנאמר (ישעיה מא, ח) "אברהם אוהבי". ונמצא שעבודת קירוב הלבבות לאמונה בה' ולתורה ומצוות הינה סעיף וחלק ממצות "ואהבת".

וחז"ל דרשו (בב"ב ט) 'תנא דבי אליהו, ששת אלפים שנה הוי העולם. שני אלפים תוהו, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח'. ונתבאר שם, שמנין שני אלפים תורה החל מ"ואת הנפש אשר עשו בחרן". והיינו כי הפצעת אור התורה בעולם היתה בשעה שאברהם זיכה את בני דורו וקרא בשם ה'. ואף שכבר לפניו עסקו בתורה, מ"מ אור התורה נגלה לרבים רק ע"י אברהם, ולו נתונה הבכורה בזה.

עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות, והם אנשי בית אברהם'

והרמב"ם ביד החזקה (פ"א מעבודת כוכבים ה"ט), הרחיב בפרוטרוט בתיאור דרכו של אברהם אבינו, 'והתחיל לקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד. והיה מהלך ומקבץ העם מממלכה לממלכה, עד שהגיע לארץ כנען, והוא קורא, שנאמר ויקרא שם בשם ה' אל עולם. וכיון שהיו העם שואלין לו על דבריו, היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו, עד שיחזירהו לדרך האמת. עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות, והם אנשי בית אברהם'.

ונשים אל ליבנו את לשון הרמב"ם, שהיה אברהם 'מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו', ללמדך, כי אף שרבבות אנשים היו מאזינים לדבריו, מ"מ היה בכחו של אברהם למצוא מסילות בלבבו של כל איש ואיש, ולהשמיע לאזניו את הדברים הראויים לו לפי שכלו וחכמתו, עד אשר היה עושה רושם בליבו ותוקע בנפשו את האמונה הנשגבת בהשי"ת.

אברהם אבינו ירד דוקא למצרים ארץ החרטומים כדי לקרבה לאמונה בה'

והאבן עזרא בפירושו לשיר השירים (ו, א), ביאר את הפסוק "לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך" בענינו של

הקב"ה נותן כשרון דיבור כדי שהאדם ילמד תורה לצבא רב

ומעשה אבות סימן לבנים, באשר הנחיל לנו אברהם אבינו שזוהי הדרך שבה יזרח אור בעבודתנו הרוחנית, באחזנו במצוה רמה זו של זיכוי הרבים. ואף שבדאי מוטל על האדם להשלים קנייני נפשו בתורה ובמצוות, מכל מקום פטור בלא כלום אי אפשר, ויש ביד כל אחד להשפיע ולזכות למאן דהוא. אם את בני ביתו והקרובים אליו, ואם את שומעי לקחו. וישנם אף שניחנו בכשרון אומר ודברים, ושומה עליהם לנצלו לחיזוק הרבים, ולכבד בכך את ה' ממה שחננם. ויש שביארו בדרך זו את הפסוק (תהילים סח, יב) "ה' יתן אומר המבשרות צבא רב". דהיינו שהקב"ה נותן כשרון 'אומר' ודיבור לאדם, כדי שייבשרי וילמד תורה ומוסר לצבא רב.

הדס במדבר

וכן מצינו בחז"ל שישנה תביעה גדולה על מי שלומד תורה ואינו מלמדה לאחרים, וכפי שדרשו (ר"ה כג) 'כל הלומד תורה ואינו מלמדה דומה להדס במדבר', ופירש המאירי, 'הזכירו בזה דרך הערה שמטכסיס החכם להשפיע מחכמתו לבני אדם, וכל שכן במקום שאין שם זולתו. והוא שאמרו כל הלומד תורה ואינו מלמדה דומה להדס שבמדבר, כלומר שאינו מועיל כלום.'

ובחינושי אגדות למהרש"א ביאר את הטעם שחז"ל המשילו זאת דוקא להדס במדבר, כי ההדס בריחו רומז לבעלי תורה, כידוע ברמזי ארבעת המינים הניטלים בסוכות. ומי שלומד ואין ריח תורתו יוצא לאחרים, הרי הוא כהדס שנמצא במדבר, שאין שם מי שנהנה מריחו.

המלמד לאחרים מוסיף הקב"ה להשקותו ומשפיע לו חכמה למען ירבו פירותיו

ברם, מלבד החובה והתביעה ללמד תורה לאחרים, הרי שיש בזה רווח ויתרון אף לאדם עצמו. כי הנה ידועים דברי חז"ל **במסכת**

תענית (י) 'אמר רבי חנינא, הרבה למדתי מרבתי ומחברי יותר מרבתי ומתלמידי יותר מכולך'. ולפי פשוטו היינו כפי שביארו **המפרשים** (ראה רש"י ומהרש"א שם) שהתלמידים שואלים את הרב בכל עת, ועל ידי כך תורתו מתחדדת ומתבהרת.

אמנם **הקדוש** (שם) פירש זאת בענין אחר ונפלא, על פי מה שהמשילו (שם) את התלמיד חכם לעץ. כי דרך העולם שמי שיש לו עץ מאכל ונהנה מפירותיו, הרי הוא משקה אותו כדבעי ועושה כל צרכיו, כדי שתגדל יניקתו ויוסיף לעשות פרי. אך אם העץ אינו נותן פירות טובים, הרי שבעל הבית חדל מלהשקותו ולטפחו.

והן הן הדברים לגבי תלמיד חכם שיש ביכולתו ללמד תורה ולאף בינה לאחרים. שאם באמת עושה כן ונהנים הבריות מפרי תורתו ופרי מעשיו הטובים, מוסיף הקב"ה 'להשקותו' ומשפיע לו חכמה ובינה והשכל למען ירבו פירותיו. אך אם ח"ו אינו עושה כן, הרי שאין לבריות הנאה ממנו, 'וכיון שאין בו צורך והנאה יחרב מעיינו ויבש מקורו'.

החת"ס - מי שעוסק רק לתקן את עצמו ולא מטיב לאחרים, אינו נקרא דבוק בה'

ונחתום בדברי **החתם סופר** (דברים עמי קמט בהוספות), 'הנה ידוע שלא נברא האדם אלא להטיב לאחרים, ועל זה נאמר "הדבק בדרכיו", כי עיקר כוונת בריאת העולם כדי שיוכל הקב"ה להטיב. ולכך נאמר "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום", דהיינו שמי שרוצה להדבק בהשי"ת, ישתדל שיהיו 'חיים כולכם', דהיינו להשיב רבים מעוון ולהביאם בדרך החיים. אבל מי שעוסק רק לתקן את עצמו ולא מטיב לאחרים, אינו נקרא דבוק בה'. ועל זה אמר הלל הזקן 'כשאני לעצמי מה אני', כי אינני נחשב לכלום כשאני רק לעצמי. והנהגה זו של 'כשאני לעצמי מה אני' מושרשת בנו מיסודו של אברהם אבינו שמסר נפשו כדי לתקן מעשי הבריות, ולהחדיר בליבותיהם את האמונה בהשי"ת ואת ההליכה בתורתו ובמצוותיו.

ה'הודי יקר!' הן מוזמן למעוז ממוזקקות התורה ולהשתתף בשיעורים בגמרא והלכה, מוסר ופרשת השבוע,

הנמסרים בימים א' עד ה' בבית מדרשנו בביהכ"ס אלפסי (רח' התחיה 1 רחובות) מאת ראש הכולל הר"ג רוזן גולן שליט"א בבוקר בין השעות 10:30-11:30 וכן אמה"צ בין השעות 15:30-16:30. תפילת מצוה בכל יום בשעה 13:10. ערבית בשעה 17:20. כמו כן ניתן להצטרף ללימוד בבית המדרש. שעות הלימוד החל מהשעה 9:15 ועד ל-17:30. הנשא הנלמד הוא הלכות שבת (סי' ש"ב) מסוגיות הגמרא, טור זב"י, עד להלכה למעשה. ומהשעה 16:30 לומדים הלכות צ"צית.

ניתן להשיג את הספר "ריצוה של תורה" על חומש בראשית (ניתן עותקים בודדים, וכל הקודם זוכה)

העלו מוקדש לע"נ
ורדה בת סאלם ע"ה
ויקטוריה בת ברטה ע"ה
אברהם בן גורג'יה ז"ל
כמיסה בת רחל ע"ה
אסתר בת רחמה ע"ה
איטה בת אידיס ע"ה
גאולה בת רחל ע"ה
שמחה בת חונצה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

העלו מוקדש לע"נ
הרב עובדיה בן יעקב ז"ל
שושנה בת עזיזה ע"ה
שרה בת זהרה ומשה ז"ל
אברהם בן משה וזהרה יחיאל ז"ל
שרה זהרה בת דוד ז"ל
ברק בן רחל ז"ל
מרסל בת ג'ורג'יה ע"ה
חיים בן נעמי ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

העלו מוקדש לע"נ
שלמה אלפסי בן שמעון ז"ל
חיים ויקטור בן רחל ז"ל
אברהם בן טאוס ז"ל
משה בן חלימה וסאלם ז"ל
סעדה בת זהרה ע"ה
שמואל בן דוד ומרים ז"ל
שלמה בן דוד ומרים ז"ל
שמעון בן מילית ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

העלו מוקדש לע"נ
ר' בנימין בן משה ז"ל
סרה שרה בת רחמה ע"ה
צביה בת סרה ע"ה
רחל בת סאלחה ע"ה
נאו'ה מזל בת תאג'ה ע"ה
אהרן בן יחיא מעברי ז"ל
מאור בן צביה ז"ל
אבלין בת איבון ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

תרומת האתר: אודישן טלית, אסילת יוסף 3/10, טל' 08-9244220 © כל זכויות ואחריות רפ"ע: rinuna@shtaygen.co.il

קורא נכבד! עלון זה יו"ל כחלק מפעילויות מוסדות "דרכי תורה" רחובות. בנוסף לכך קיימים: כוללים לאברכים מצויינים. בימ"ד להוראה לרבנות. כולל ערב. כולל בין הזמנים. כולל יום שישי. קרן "פוחת את ירך" - סיוע למשפחות נצרכות. וכן הנצחה לע"ג הנפטרים. אם ברצונך להיות שותף למפעל אדיר של תורה וחסד במשך כל ימות השנה, צור קשר עם הנהלת המוסדות, והבא ברכה אל ביתך!

כתובת המשרד: רח' מרגולין 12 רחובות. טל' 08-9452903. פקס: 08-9452903. דוא"ל: salami1@bezeqint.net
כמו כן ניתן לתרום לפעילות המוסדות ולהקדשות והנצחות בעלון ע"י הפקדה בבנק הדואר ח-ג 8795528 ע"ש "דרכי תורה"